

Programmaboekje

Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS) 2022-2023

Wo en hbo-niveau 2, 3, 4

Versie 26 augustus 2022

Fotografie: [Ewouter Fotografie](#)

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Visie	6
3. Wie werken er samen binnen 4OLS?.....	8
4. Het 4OLS opleidingsprogramma	13
5. Planning 4OLS opleidingsprogramma 2022-2023	19
6. 4OLS opleiders en begeleiders.....	28
7. Enkele afspraken	31
8. Nuttige tips en hints	32
9. Regelgeving	32
Bijlage 1: ICLON Leiden tijdlijn werkplekieren	34
Bijlage 2: TU Delft Master Science Education and Communication (SEC).....	35
Bijlage 3: Toelichting op programmaonderdelen 4OLS praktijkdagen	38

1. Inleiding

Welkom bij 4OLS!

Welkom bij de Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS)! Binnen 4OLS werken acht Haagse vo-scholen en drie lerarenopleidingen nauw samen om studenten op te leiden tot docenten in het voortgezet onderwijs. Bij ons word je voor een belangrijk deel op de werkplek opgeleid. Dat doen we om je zo goed mogelijk voor te bereiden op een baan in het (Haagse) onderwijs.

Wat is een programmaboekje?

Alle studenten hebben vanuit hun eigen lerarenopleiding een handleiding werkpleklers. De doelen, opdrachten en beoordeling zijn immers voor studenten van alle lerarenopleidingen hetzelfde, maar per opleidingsschool is de weg daar naar toe verschillend. Dit staat in het programmaboekje beschreven. Het programmaboekje begrijp je het beste als je eerst de algemene handleiding van jouw lerarenopleiding goed hebt doorgenomen.

Voor wie is dit programmaboekje bedoeld?

Dit programmaboekje is bedoeld voor alle studenten die binnen de Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS) hun stage doen en voor hun opleiders en begeleiders.

De Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS)

In de visie van 4OLS staat de mens centraal. We hebben twee belangrijke pijlers in onze visie: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling.

Persoonlijke verbinding:

- tussen docent-leerling;
- binnen de school en het instituut;
- binnen de opleidingsschool;
- met de omgeving.

Persoonlijke ontwikkeling:

- Bildung;
- onderzoekende houding;
- maatwerk.

Uit welke onderdelen bestaat het 4OLS opleidingsprogramma?

Binnen 4OLS word je voor een belangrijk deel in de praktijk (40-50%) opgeleid, via het opleidingsprogramma van 4OLS. Het opleidingsprogramma bestaat uit de volgende onderdelen:

- Werkpleklers op school.
- Gezamenlijk op 4OLS-niveau (op wisselende 4OLS-locaties):
 - Start- en afsluitende bijeenkomsten.
 - Praktijkdagen.
 - Intervisie (op de school en overkoepelend).

Wie kom ik tegen binnen 4OLS?

Binnen de vo-scholen:

- Schoolcoördinator: coördinatie samen opleiden / 4OLS binnen de school.
- Schoolopleider: algemeen begeleider studenten en bruggenhoofd tussen school en lerarenopleiding(en).
- Werkplekbegeleider: begeleiding van de student bij het werkpleklers in de dagelijkse praktijk.

Binnen de lerarenopleidingen:

- Instituutskoördinator: coördinatie samen opleiden / 4OLS binnen het instituut, verbinding scholen-instituten.
- Instituutsopleider: algemeen begeleider studenten en primair aanspreekpunt voor schoolopleiders.

Je opleidingstraject binnen 4OLS

Alle studenten krijgen de kans om binnen 4OLS hun gehele opleidingstraject te doorlopen. Hbo-studenten wisselen jaarlijks van school en krijgen in mei/juni een nieuwe stageplaats aangeboden, waarbij zij eventueel vooraf hun voorkeur voor een school kunnen aangeven. Wo-masterstudenten kunnen, als zij dit willen, halverwege het schooljaar van school wisselen (onderbouw-bovenbouw). Studenten van de educatieve minor of module maken tijdens de 4OLS praktijkdagen kennis met de verschillende 4OLS scholen.

Meerwaarde van een opleiding binnen 4OLS

Binnen 4OLS geef je invulling aan het praktijkdeel van je opleiding. Als opleidingsschool kunnen we je veel extra's bieden, zoals:

- Goede begeleiding door zowel je werkplekbegeleider, school- en instituutsopleider in de 'gouden driehoek'.
- Een goede aansluiting en wederzijdse versterking tussen wat je leert op het instituut en wat je leert in de praktijk.
- Een professionele structuur en organisatie.
- Mogelijkheden om uit te wisselen met studenten van andere lerarenopleidingen en scholen.
- Door deelname aan het 4OLS programma ben je als student goed zichtbaar bij o.a. de schoolcoördinatoren waardoor je kansen op een baan in het onderwijs worden vergroot.
- De garantie op een opleidingsplaats: in principe plaatsen we alle hbo-studenten door. Als je als wo-student kennis wil maken met een andere school/onderwijssoort dan kunnen we dit voor je regelen.

Doorstroomformulier

Indien je wordt doorgeplaatst naar een nieuwe school binnen 4OLS, stel je aan het eind van het studiejaar (in samenspraak met de werkplekbegeleider en schoolopleider van je oude school en je instituutsopleider) in het 4OLS doorstroomformulier een overzicht op met daarin je sterke kanten, ontwikkelpunten en leerdoelen voor het komend jaar. Je neemt dit doorstroomformulier op in je portfolio en mee naar je volgende school. Je bent er zelf voor verantwoordelijk om dit te delen en bespreken met de nieuwe werkplekbegeleider en schoolopleider. Desgewenst kan contact worden opgenomen met de werkplekbegeleider en/of schoolopleider van de vorige school.

Het doorstroomformulier is opgenomen als bijlage 3 in dit programmaboekje en is te downloaden via onze website (www.4OLS.nl).

Meer weten over 4OLS

Bezoek onze website: www.4OLS.nl

2. Beroepsbeeld en visie

Beroepsbeeld 4OLS

4OLS leidt docenten op voor de Haagse context. Leerlingen en studenten dagen onze docenten op verschillende manieren uit, of het nu is op het gebied van orde en klassenmanagement of op vakinhoudelijk gebied.

De 4OLS docent is **ontwikkelingsgericht** ('growth mindset') en zorgt ervoor dat leerlingen op hun eigen tempo en naar eigen kunnen presteren, zodat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. De docent toont hierbij creativiteit en prikkelt, enthousiasmeert en motiveert.

De 4OLS docent is een **verbinder**. Hij kent zijn leerlingen en is in staat om een goede band met hen op te bouwen, zowel binnen als buiten de les. Leerlingen voelen zich door de verbinding gezien, gehoord en gewaardeerd. Vanuit de relatie met de leerling zoekt de docent actief de verbinding met de omgeving van de leerling, met andere docenten en betrokkenen. Het onderhouden van contacten met ouders/verzorgers en het team om de leerling heen vormt daarbij een belangrijk element.

De 4OLS docent heeft een **breed perspectief** op het docentschap en de ontwikkelmogelijkheden binnen het beroep. Hij werkt voortdurend aan zijn ontwikkeling op de vier bekwaamheidsgebieden (vakinhoudelijk, vakdidactisch, pedagogisch en professioneel). Hij is zich bewust van zijn positie en voorbeeldfunctie als docent in de school en in de klas (wie ben ik als docent en wat voor docent wil ik worden?), de school en de maatschappij. Zijn optreden in de klas sluit hier naadloos op aan (bijvoorbeeld houding, stemgebruik, gebruik van de ruimte). Hij kan omgaan met verschillende typen leerlingen, die hij op diverse manieren uitdaagt en die hem op verschillende manieren uitdagen, bijvoorbeeld op vakinhoudelijk gebied, maar ook intellectueel en sociaal-emotioneel.

De docent is **maatschappelijk bewust** en speelt in zijn contacten met leerlingen in op de actualiteit, bijvoorbeeld door met leerlingen in gesprek te gaan over actuele vraagstukken zoals de corona crisis.

Onder invloed van de omgeving en externe omstandigheden verandert het beroep van docent. Het is belangrijk om het beroepsbeeld op basis hiervan aan te passen indien nodig.

Visie 4OLS

De mens centraal: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling

In de visie van 4OLS staat de mens centraal. We hebben twee belangrijke pijlers in onze visie: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling.

We leiden binnen 4OLS studenten op tot:

- Docenten die werken vanuit een groeimindset.
- Docenten die eigenaar zijn van hun Bildung.
- Verbindende docenten.

Persoonlijke verbinding

- tussen docent-leerling
 - goede band is de basis
 - contacten met ouders/verzorgers
- binnen de school en het instituut
 - volwaardig lid van het team
 - professioneel functioneren in een school
- binnen de opleidingsschool

- open en eerlijk leertraject
 - veilige leeromgeving
- met de omgeving

Persoonlijke ontwikkeling

- Bildung
 - belang persoonsvorming bij zowel docent als leerlingen
 - docent eigenaar van eigen ontwikkeling
 - bewust (on)bekwaam
 - maatschappelijk bewustzijn en actualiteit
 - (vak)inhoud
- Groeimindset / positieve psychologie
- Ontwikkelen docentschap in bredere zin
- Onderzoekende houding, gedrevenheid
- Maatwerk

3. Wie werken er samen binnen 4OLS?

Binnen 4OLS werken de volgende vo-scholen en lerarenopleidingen samen.

De vo-scholen

- Gymnasium Haganum
- Zuid-West College
- Sint-Maartenscollege
- Gymnasium Novum
- Maerlant-Lyceum
- François Vatel
- Vrijzinnig-Christelijk Lyceum
- Dalton Voorburg

Elke school heeft eigen speerpunten. Op de volgende pagina's staan deze weergegeven.

Gymnasium Haganum

- Jezelf mogen zijn
- Brede opleiding
- Uitdaging

Zuid-West College

- VMBO
- Onderwijs op maat
- Warm
- Divers
- Uitdagend
- Lyaal
- Professioneel

Sint-Maartenscollege

Sint-Maartenscollege

- Een paar getallen
- Nieuw schoolplan: een bijzonder traject
- Speerpunten 2020-2024

Identiteit en missie

Gymnasium Novum

- Klein en veilig
- Veel keuzemogelijkheden
- Leergierige en ambitieuze leerlingen

Maerlant-Lyceum

- 105 jaar oud
- Versterkt talenonderwijs met Cambridge, Delf en Goethe
- Robotica, gymnasium
- Inhoud staat voorop
- Jong bevlogen docententeam

François Vatel

- VMBO (basis, kader, tl)
- HBR (horeca, bakkerij en recreatie) & MVI (media, vormgeving & ict)
- Kleine school
- Uitdagend

Vrijzinnig-Christelijk Lyceum

- Vrijzinnig-christelijk
- Kleine school
- Vereniging
- Traditie en vernieuwing

Dalton Voorburg

- Initiatief nemen
- Keuzes maken
- Verantwoordelijkheid dragen
- Plannen
- Reflecteren

De lerarenopleidingen

- Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Lerarenopleidingen (hbo)
- Universiteit Leiden, ICLON (wo)
- TU Delft, SEC (wo)

Bijlage 1 en 2 van dit programmaboekje presenteren de opbouw / tijdlijn van twee van onze lerarenopleidingen: ICLON en SEC. De links naar de stage handleidingen van ICLON is:

- <https://www.universiteitleiden.nl/iclon/lo>

Voor de handleiding van SEC kun je contact opnemen met stage-sec@tudelft.nl.

De meest actuele versie van de stagehandleiding van de HR voor de verschillende niveaus is te downloaden via:

- <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/samenwerking/instituten/instituut-voor-lerarenopleidingen/tweedegraads/studiemateriaal/>

Studenten kunnen in niveaus versnellen of vertragen; elk niveau sluit af met een CGI waarbij de schoolopleider en instituutopleider samen beoordelen.

**Universiteit
Leiden**
ICLON

4. Het 4OLS opleidingsprogramma

4OLS biedt een opleidingsprogramma aan, waarin je leert hoe het lesgeven in de praktijk werkt. Er zijn praktijkdagen en er is intervisie op verschillende schoollocaties. Binnen 4OLS leer je van onze opleiders en begeleiders hoe de theorie, die je op het instituut hebt geleerd, in de schoolpraktijk werkt.

Samengevat bestaat het opleidingsprogramma uit:

- Werkplekleren op school.
- Gezamenlijk op 4OLS-niveau (op wisselende 4OLS-locaties):
 - Start- en afsluitende bijeenkomsten.
 - Praktijkdagen.
 - Intervisie (op de school en overkoepelend).

Let op: deelname aan het 4OLS opleidingsprogramma is verplicht!

Dat betekent:

- Je volgt alle onderdelen van het 4OLS opleidingsprogramma.
- Mocht je onverhoopt verhinderd zijn bij een praktijkdag of andere bijeenkomst, dan meld je je onder vermelding van geldige reden af bij de stagecoördinator / administratief ondersteuner, je schoolcoördinator en je instituutsopleider.
- De schoolcoördinator en instituutsopleider informeren je over de in te halen onderdelen uit het programma. Als er geen inhaalmogelijk is, dien je een vervangende opdracht in te leveren (1 vervangende opdracht per gemiste workshop/werkbijeenkomst tijdens de praktijkdag, dat wil zeggen 3 vervangende opdrachten bij het missen van 3 workshops op 1 praktijkdag).
- Bij onvoldoende deelname volgt een onvoldoende voor de stage / het praktijkdeel van de opleiding.

Het opleidingsprogramma in tijden van corona

Als het kan, vinden de bijeenkomsten en praktijkdagen plaats op de 4OLS-scholen zodat je kennis maakt met onze locaties. We houden er echter rekening mee dat de bijeenkomsten van ons opleidingsprogramma mogelijk online plaatsvinden in verband met de corona ontwikkelingen. We zullen je hierover informeren. Kijk ook op onze website (www.4ols.nl) voor het laatste nieuws.

Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk van onze bijeenkomsten wel gewoon op locatie kunnen plaatsvinden, hebben we zoveel mogelijk bijeenkomsten gepland voor november en na februari. Dit betekent dat er in sommige maanden relatief veel 4OLS-bijeenkomsten zijn. Hou hier in je planning rekening mee.

Werkplekleren

De basis van het opleidingsprogramma bestaat uit het leren op de werkplek. Bij het leren op de werkplek word je begeleid door je werkplekbegeleider, schoolopleider en instituutsopleider. Zij stimuleren je om je handelen te baseren en onderbouwen op basis van theoretische inzichten.

Start- en afsluitende bijeenkomsten

We starten en eindigen de stage samen. Hieronder vind je de planning van de start- en afsluitende bijeenkomsten voor 2022-2023.

Startbijeenkomsten

- Woensdag 14-09-2022, 09.00 - 15.45u (voor hbo studenten: tot 16.45u), Maerlant-Lyceum (gekoppeld aan praktijkdag 1)
- Woensdag 01-02-2023, 09.00 - 11.30u (middag op de eigen stageschool) Zuid-West College

Afsluitende bijeenkomst

- Woensdag 05-04-2023, 10.15 - 18.00u (voor hbo studenten: vanaf 9.00u), François Vatel (gekoppeld aan praktijkdag 4)

4OLS praktijkdagen

In 2022-2023 organiseert 4OLS in totaal vier praktijkdagen. Alle studenten binnen 4OLS (zowel wo als hbo-niveau 2, 3 en 4) worden geacht hierbij aanwezig te zijn.

In de praktijkdagen maak je als student zelf een keuze uit de bijeenkomsten die je op dat moment wil volgen, passend bij jouw leervragen en -doelen. Het is aan te raden om de keuze voor de bijeenkomsten in overleg met jouw schoolopleider te maken: welke bijeenkomsten passen het beste bij jouw leertraject op dat moment?

Let op: de meeste onderdelen van het programma bestaan uit twee bijeenkomsten. Het is belangrijk om deze bijeenkomsten zoveel mogelijk in combinatie te volgen. Bijvoorbeeld: tijdens praktijkdag 1 volg je de bijeenkomst 'Videocoaching 1', dan volg je tijdens de 2e praktijkdag 'Videocoaching 2'.

De 4OLS praktijkdagen vinden in 2022-2023 plaats op:

- Woensdag 14-09-2022, 09.00 - 15.45u (voor hbo studenten: tot 16.45u), Maerlant-Lyceum
- Woensdag 02-11-2022, 09.00 - 15.35u (voor hbo studenten: tot 16.45u), Sint-Maartenscollege
- Woensdag 15-03-2023, 09.00 - 15.35u (voor hbo studenten: tot 16.45u), Gymnasium Novum
- Woensdag 05-04-2023, 10.15 - 18.00u (voor hbo studenten: vanaf 9.00u), François Vatel

Belangrijk: noteer deze data en tijden alvast in je agenda!

De opzet van de praktijkdagen is afgestemd op de curricula van zowel de HR, TU Delft als ICLON. Voor de studenten hbo-niveau 1 wordt (in samenwerking met de andere Haagse opleidingsscholen) een apart opleidingsprogramma neergezet. Dit wordt beschreven in een apart programmaboekje.

In ons programma bieden we zowel praktijk- als intervisiebijeenkomsten:

- **Praktijkbijeenkomsten:** in de praktijkbijeenkomsten wordt er gewerkt aan praktische oefeningen die je sterker en bewuster maken voor de klas. Je leert van en met elkaar om in de praktijk te kunnen groeien. In de bijeenkomst maken we steeds de verbinding tussen theorie en praktijk.
- **Intervisie:** het doel van intervisie is om je te ondersteunen in je professionele ontwikkeling (wat voor docent wil ik worden, welke ontwikkeling moet ik nog doormaken en welke stappen zijn hiervoor nodig). Tijdens de praktijkdagen zijn er overkoepelende intervisiebijeenkomsten op 4OLS niveau. Daarnaast wordt er ook op schoolniveau intervisie georganiseerd. De intervisiebijeenkomsten op de eigen school zijn dit jaar gepland op:
 - Woensdag 21-09-2022
 - Woensdag 9-11-2022
 - Woensdag 29-03-2023

- Woensdag 12-04-2023

De centrale 4OLS praktijkdagen vinden altijd plaats op één van de 4OLS locaties. Zo zie je in je stagetijd meerdere scholen en onderwijsconcepten.

Aan het eind van elke praktijkdag is er voor de hbo-studenten tijd ingeruimd voor begeleiding door de instituutsopleider. Voor wo-studenten zijn deze begeleidingsmomenten niet gekoppeld aan de 4OLS praktijkdagen maar vinden plaats op het eigen instituut.

On-demand programma

Een aantal van de praktijkmodules van de HOS en de andere Haagse opleidingsscholen voor VO kun je volgen via LessonUp.

Deze online modules zijn bedoeld voor:

- Deeltijd studenten die niet bij de praktijkdagen aanwezig kunnen zijn.
- Voltijd studenten die zich als aanvulling op de praktijkdagen in bepaalde onderwerpen willen verdiepen. Let op: deelname aan de praktijkdagen is verplicht; de online modules zijn geen vervanging hiervan!

In de online modules staan ook opdrachten die je kunt benutten voor je portfolio.

Welke modules zijn / komen in 2022-2023 online beschikbaar?

- Basis ICT in de klas
- ICT de leerling in beeld
- Differentiëren
- Formatief handelen
- Leren lesgeven
- Lesgeven in de grootstedelijke context
- Orde en klassenmanagement
- Passend onderwijs

We zijn de online modules nog volop aan het ontwikkelen. Zodra er een nieuwe module klaar is, zullen we deze in LessonUp beschikbaar maken.

Hoe maak ik gebruik van het on-demand programma?

Om de modules via LessonUp te kunnen volgen, heb je een voucher nodig.

Dit voucher kun je aanvragen via jouw schoolcoördinator/-opleider.

De instructie over het gebruik van het on-demand programma kun je hier bekijken:

<https://youtu.be/PTgLmMBJcLQ>

Zelf een bijdrage leveren aan het ontwikkelen en verzorgen van de praktijkdagen?

Vanuit de 4OLS visie vinden we het belangrijk om waar mogelijk studenten een actieve rol te geven bij het samen ontwikkelen en verzorgen van de verschillende programmaonderdelen tijdens onze praktijkdagen. Wil je bijvoorbeeld graag een bijdrage leveren aan het onderdeel 'Onderwijsontwikkeling in maatschappelijk perspectief'? Of wil je een rol vervullen bij het programmaonderdeel 'Leren lesgeven'? Lijkt dit je leuk en waardevol voor jouw leertraject? Geef dit dan aan bij jouw school- en/of instituutsopleider! Vervolgens kijken we wat hierin allemaal mogelijk is.

Beoordeling

De ontwikkeling van de student wordt gevolgd door het opleidingsteam van de school (werkplekbegeleider, schoolopleider) en de instituutsopleider van de lerarenopleiding. Op vaste momenten worden de studenten beoordeeld door het instituut, in samenspraak met de school.

Rollen en verantwoordelijkheden

Bij de beoordeling zijn de volgende personen betrokken:

- de student zelf;
- de schoolopleider (mede-beoordelaar, adviserende rol): vormt een objectief en onafhankelijk oordeel over het functioneren van de student, verzamelt hiervoor de benodigde informatie (werkplekbegeleider, lesbezoek);
- de werkplekbegeleider: informeert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang van de student en geeft advies ten aanzien van de beoordeling;
- de instituutsopleider/assessor (eindverantwoordelijk): vormt het eindoordeel over de student, neemt het oordeel van de schoolopleider zeer serieus.

Uitgangspunten

Bij de beoordeling binnen 4OLS worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Voor hbo-studenten:

- **Bekwaamheidseisen:** de ontwikkeling van de hbo-student wordt beoordeeld op basis van de leerresultaten (HR). De beoordelingen vinden plaats met behulp van **rubrics**, waarin de leerresultaten zijn uitgewerkt in concrete criteria. Deze criteria zijn opgenomen in de beoordelingsformulieren van de Hogeschool Rotterdam, die binnen 4OLS worden toegepast. De uitwerking van de rubrics in concrete criteria is inzichtelijk voor de studenten, schoolopleiders, instituutopleiders en de werkplekbegeleiders.
- **Assessments:** de beoordeling van hbo-studenten vindt plaats aan de hand van het portfolio/dossier tijdens de verschillende assessments. Deze assessments toetsen de gehele ontwikkeling van de student op de verschillende competenties. De opbrengsten van het 4OLS opleidingsprogramma worden hierbij als bewijs gebruikt. De assessments voor hbo-studenten niveau 1 en 2 (CGI's) worden op gezamenlijke 4OLS-assessmentdagen afgenomen. Deze dagen zijn opgenomen in de planning van het opleidingsprogramma. Voor hbo-studenten in niveau 1 worden de CGI's groepsgewijs afgenomen.
- In de assessments wordt expliciet aandacht besteed aan de 4OLS visie en beroepsbeeld (met als pijlers: persoonlijke ontwikkeling en persoonlijke verbinding) en wat voor de student de belangrijkste leeropbrengsten zijn geweest van deelname aan het 4OLS opleidingsprogramma (werkplekleren, praktijkdagen, intervisie).
- Indien een student de praktijkdagen niet heeft bijgewoond, leidt dit tot een onvoldoende beoordeling. In dit geval is een alternatieve opdracht vereist om een voldoende te kunnen behalen.
- **Intersubjectiviteit:** om de intersubjectiviteit van de beoordeling te verhogen is het belangrijk dat meer beoordelaars bij de beoordeling van het praktijkdeel betrokken zijn. Voor de hbo lerarenopleidingen geldt dat de assessments door meerdere beoordelaars worden uitgevoerd.
- De werkplekbegeleider adviseert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang en beoordeling van de hbo-student. De schoolopleider vormt zich op basis van deze adviezen en op basis van lesbezoeken een oordeel:
 - Het minimum is 2 lesbezoeken. Voor studenten waarvoor dit nodig is worden meer dan 2 lesbezoeken gepland (maatwerk).
 - Op basis van het lesbezoek benoemt de schoolopleider kernachtig de belangrijkste ontwikkelpunten.
 - De instituutopleider doet minimaal 1 lesbezoek op locatie.
- **Samen beoordelen:** studenten worden in gezamenlijkheid beoordeeld door instituut en school; de uiteindelijke beoordeling van studenten is formeel de verantwoordelijkheid van de lerarenopleidingen. Voor de beoordeling van hbo-studenten is vanuit de school de schoolopleider verantwoordelijk voor de beoordeling en wint hiervoor informatie in bij de betrokken werkplekbegeleider; vanuit het instituut is de instituutopleider/assessor verantwoordelijk voor de beoordeling van de student. De instituutopleider/assessor ziet erop toe dat de vanuit het instituut geldende beoordelingseisen worden toegepast. Bij het beoordelingsgesprek zijn de student, de schoolopleider en de instituutopleider aanwezig. Er wordt gestreefd naar overeenstemming over de beoordeling van een student tussen de betrokkenen.
- Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt in de beoordeling, dan geeft de instituutopleider het eindoordeel.

Voor wo-studenten:

- **Bekwaamheidseisen:** de ontwikkeling van de student wordt beoordeeld op basis van de bekwaamheden (TU Delft) of de vertaling daarvan naar beroepsrollen (ICLON). De beoordelingen vinden plaats met behulp van **rubrics**, waarin de bekwaamheden of de beroepsrollen zijn uitgewerkt in concrete criteria. Deze criteria zijn opgenomen in de beoordelingsformulieren van de instituten, die binnen 4OLS worden toegepast. De uitwerking van de rubrics in concrete criteria is inzichtelijk voor de studenten, schoolopleiders, instituutopleiders en de werkplekbegeleiders.
- In de beoordeling wordt expliciet aandacht besteed aan de 4OLS visie en beroepsbeeld (met als pijlers: persoonlijke ontwikkeling en persoonlijke verbinding) en wat voor de student de belangrijkste leeropbrengsten zijn geweest van deelname aan het 4OLS opleidingsprogramma (werkplekleren, praktijkdagen, intervisie).
- **Intersubjectiviteit:** om de intersubjectiviteit van de beoordeling te verhogen is het belangrijk dat meer beoordelaars bij de beoordeling van het praktijkdeel betrokken zijn. Voor de wo lerarenopleidingen geldt dat de beoordeling wordt uitgevoerd door de instituutopleider (supervisor), uiteraard in nauwe afstemming met de schoolopleider en werkplekbegeleider op school.
- **Betrokkenen vanuit de school:** bij de beoordelingsgesprekken met wo-studenten zijn altijd twee personen vanuit de vo-school aanwezig, namelijk de werkplekbegeleider en schoolopleider. Wie verantwoordelijk is voor welke input, is aan de schoolopleider en werkplekbegeleider (schooleigen invulling).
- **Samen beoordelen:** studenten worden in gezamenlijkheid beoordeeld door instituut en school; de uiteindelijke beoordeling van studenten is formeel de verantwoordelijkheid van de lerarenopleidingen. De beoordeling van het werkplekleren vindt plaats op basis van door de student verzamelde 360-graden-feedback. Dit houdt in dat de student het eigen handelen in de praktijk evalueert op basis van zelf-evaluaties gecombineerd met informatie van leerlingen, de schoolopleider en/of werkplekbegeleider en de instituutopleider (supervisor). Op basis van de aangeleverde informatie stelt de instituutopleider een cijfer vast. Dit cijfer, de onderbouwing en de onderliggende informatie worden besproken in een evaluatiegesprek tussen de student, de schoolopleider, werkplekbegeleider en instituutopleider. Indien het oordeel van de instituutopleider sterk afwijkt van het adviesoordeel van de schoolopleider en/of werkplekbegeleider heeft de instituutopleider voorafgaand aan het evaluatiegesprek overleg met de begeleider(s) op school.
- De werkplekbegeleider adviseert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang en beoordeling van de wo-student. De schoolopleider vormt zich op basis van deze adviezen en op basis van lesbezoeken een oordeel:
 - Het minimum is 2 lesbezoeken. Voor studenten waarvoor dit nodig is worden meer dan 2 lesbezoeken gepland (maatwerk).
 - Op basis van het lesbezoek benoemt de schoolopleider kernachtig de belangrijkste ontwikkelpunten.
 - De instituutopleider doet minimaal 1 lesbezoek op locatie.
- Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt in de beoordeling, dan geeft de instituutopleider het eindoordeel.

Planning CGI

De planning van je CGI vindt plaats in overleg met jouw instituuts- en schoolopleider. Bespreek dit met hen.

5. 4OLS Inhoudelijke programmaliijnen

Tijdens de praktijkdagen kun je als student kiezen uit praktijk- en intervisiebijeenkomsten in de volgende lijnen:

1. Leren lesgeven.
2. Persoonlijke ontwikkeling.
3. Persoonlijke verbinding.
4. Workshops naar behoefte van studenten.

Lijnen in het opleidingsprogramma: programmaonderdelen

- **Leren lesgeven**
 - Leren lesgeven
 - Orde en klassenmanagement / voorgezette pedagogiek
 - Differentiëren
 - Activerende werkvormen
 - Formatief handelen
 - RTTI
- **Persoonlijke ontwikkeling**
 - Wie ben ik als docent?
 - o Gezond en effectief stemgebruik voor de klas: technieken (deel 1) en toepassing (deel 2)
 - o Drama: basis (deel 1) en verdieping (deel 2)
 - Wie ben ik als professional?
 - Videocoaching
 - o Iris Connect/Basis interactie principe (BIP)
 - o Video analyse en coaching

- Time management / veerkracht
- Meer Inzicht in LeerStrategieën
- Kijkje in het mentoraat
- Innovatief lesgeven, bijvoorbeeld: lesgeven in de doeltaal, vakoverstijgend lesgeven
- **Persoonlijke verbinding**
 - Passend onderwijs
 - Onderwijs in maatschappelijk perspectief
 - ADD/ADHD
 - Gespreksvoering met leerlingen en ouders
 - Intervisie
- Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (hbo-niveau 2, 3)
- Werken aan je portfolio onder begeleiding van je instituutsopleider (hbo-niveau 4)
- Workshops naar behoefte van studenten

Als bijlage 4 bij dit programmaboekje is een uitgebreide tabel opgenomen met een toelichting per programmaonderdeel.

In de tabel op de volgende pagina's staat per onderdeel een korte toelichting.

Lijn	Programma -onder- deel	Co-docenten	Korte omschrijving
1. Leren lesgeven	Leren lesgeven	Sigrid Haaksma + Leanne van Lint / Annelies Kort	Bij de module leren lesgeven leer je op een praktische manier je les invullen met behulp van directe instructie. Waarom en hoe stel je leerdoelen op? Op welke manier zet je het bord in? Wanneer gebruik je een activerende werkvorm? Hoe sluit je een les af? Etcetera. Deze module is voor iedereen geschikt, met name de startende stagiair, maar ook de stagiair die de puntjes op de i wilt zetten.
	Orde en klassenman- agement / voorgezette pedagogiek	Riemke Reitsma + Merijn Smit	Tijdens deze praktische bijeenkomsten gaan studenten actief aan de slag met de vraag hoe te kunnen zorgen voor een goed klassenmanagement. De eerste bijeenkomst zal gericht zijn op de ervaringen die studenten hebben met storend gedrag. Vervolgens kijken we naar de verschillende manieren waarop je op dat storende gedrag kunt reageren. De tweede bijeenkomst zal gericht zijn op het onderzoeken hoe het eigen gedrag van de docent van invloed is op het gedrag van de klas en de individuele leerling.
	Differentiër- en	Petra van het Hoenderdaal + Hanneke van den Bosch	In jouw klassen leren alle leerlingen op hun eigen manier. Ze verschillen onder andere in niveau, motivatie, tempo, begeleidingsbehoefte en leervoorkeuren. Differentiatie is daarom essentieel, maar hoe pak jij dit aan? Welke verschillende vormen van differentiatie zet je in? En wat betekent dit voor de structuur van je les? In deze bijeenkomst gaan we aan de slag met differentiatievaardigheden om zo in te spelen op de verschillen tussen jouw leerlingen.
	Activerende werkvorme- n	Annelies Kort + Florine Roosken	In deze module maak je op een actieve manier kennis met activerende werkvormen. We gaan ook in op de vraag: wanneer zet je activerende werkvormen in en hoe introduceer je deze werkvormen.
	Formatief handelen	Mieke Nijbroek	Formatief toetsen, formatief evalueren, formatief handelen of gewoon formatief. Allemaal kreten die in onderwijsland de ronde gaan over het concept formatief. In deze module zullen wij samen

Lijn	Programma -onder- deel	Co-docenten	Korte omschrijving
			kijken naar wat formatief evalueren is, welke misconcepties er zijn en hoe je het laagdrempelig in kan zetten tijdens jouw lessen.
	RTTI	Yolanda Oole + Riemke Reitsma	Toetsen worden vaak als eindpunt gezien van een periode waarin je met leerlingen hebt gewerkt. Maar zijn toetsen wel een eindpunt of juist een begin? In deze workshop leer je waarom een toets juist een nieuw begin is en hoe RTTI je kan helpen om vanuit je toets je lessen meer inhoud geeft.
2. Persoonlijke ontwikkeling	Gezond en effectief stemgebruik voor de klas	Käthe Staaltekker	Hoe zorg je dat je uren kunt praten voor de klas zonder last van je stem te krijgen? Hoe vertel je je verhaal zo dat je de aandacht van de leerlingen vasthoudt en hoe zet je je stem en lichaam in om dit te bereiken? Waarom luisteren of kijken we naar sommige sprekers 'beter' dan naar andere sprekers. In de trainingen leren we je hoe je voor een groep je verhaal met overtuiging kan brengen zonder last van je stem te krijgen. De eerste bijeenkomst richt zich op de techniek van het gezond spreken en de basis presentatie vaardigheden voor de klas en in de tweede bijeenkomst gaan we de geleerde stemtechnieken toepassen en dieper in op je overkomt op de groep. Verder is er veel ruimte voor individuele vragen. De geïntegreerde bijeenkomst (1&2, op praktijkdag 4) richt zich op de techniek van het gezond spreken en de basis presentatie vaardigheden voor de klas.
	Drama	Dana Hilgers	Hoe beweeg jij? (deel 1) Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les? Door middel van praktische opdrachten word je bewust van wat jouw lichaamstaal vertelt en hoe je met op het oog kleine veranderingen in houding veel verschil kan maken in je lessen. Een interactieve, actieve en speelse bijeenkomst waar je de volgende dag direct profijt van kan hebben. <i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i> <i>Maximaal aantal deelnemers: geen</i> Wat beweegt jou? (deel 2) Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les? In deze tweede bijeenkomst gaan we dieper in op wat jou beweegt. Waarom doe je wat je doet en wat heeft jouw zenuwstelsel daarmee te maken? Je wordt middels praktische en interactieve werkvormen bewust van wat je meeneemt voor de klas en wat dit doet in de interactie tussen jou en de leerlingen. <i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i> <i>Maximaal aantal deelnemers: 15</i>
	Wie ben ik als	Gert-Jan Nieuwstad +	In deze twee praktijkgerichte bijeenkomsten staat het professioneel handelen centraal. We staan stil bij het begrip <i>professional</i> en onderzoeken wat nodig is om een goede

Lijn	Programma- onder- deel	Co-docenten	Korte omschrijving
	professiona l?	Fouad el Aissaoui	onderwijsprofessional te zijn en te blijven. Thema's zoals reflectie, intervisie, feedback en verslaglegging van het leerproces passeren de revue.
	Video- coaching	Merijn Smit + Fouad el Aissaoui	- Bijeenkomst Iris Connect/Basis interactie principe (BIP) - Bijeenkomst video analyse en coaching Deze bijeenkomsten hebben als doel jou te bekwamen in het analyseren van je lesopname. In de workshop leer je een lesopname te maken met Iris Connect en oefen je met het analyseren van opname aan de hand van het basis interactie principe (BIP) zodat je deze kan inzetten als bewijsmateriaal voor je portofolio. Voor de maximale opbrengst van de workshops verwachten we dat alle deelnemers lesopnames delen om te kunnen oefenen.
	Time manageme nt / veer- kracht	Florine Roosken + Nienke Wieringa + Gert-Jan Nieuwstad	Hoe kun je jouw eigen veerkracht verhogen, zodat je energiek en met voldoende plezier en zelfvertrouwen kunt groeien in het onderwijs? Hoe kun je effectief gebruik maken van je tijd, zodat je doet wat belangrijk is en waar je energie van krijgt, en genoeg tijd over houdt voor ontspanning? Deze vragen staan centraal in deze module en ga je met behulp van een aantal praktische instrumenten mee oefenen.
	Meer Inzicht in LeerStrateg ieën	Annelies Kort	Als docent geef je les vanuit jouw sterke kanten, maar bereik je dan wel al jouw leerlingen? Deze module leert je op een andere manier kijken naar jouw lesgeven. MILS geeft inzicht in diverse leerstrategieën om te komen tot een aantal werkende leertips voor de leerling. MILS is bedoeld voor leerlingen die nog niet doorhebben hoe ze het beste en makkelijkst kunnen leren. Ook voor leerlingen die qua capaciteiten onderpresteren biedt MILS mogelijkheden. Een MILS-coach helpt om inzicht te krijgen in hoe een leerling het beste leert. MILS zorgt o.a. voor: een werkende leerstrategie, meer zelfvertrouwen, zich erkend voelen, meer rust bij het maken van huiswerk en toetsen en betere schoolresultaten.
	Kijkje in het mentoraat	Lies Franssen + Florine Roosken	Hoe zorg je als mentor ervoor dat jouw klas een positieve groep wordt? Als mentor ben je een spil; je leerlingen weten je te vinden met vragen en verhalen over schoolse- en niet schoolse zaken. Ook voor ouders ben je eerste aanspreekpunt vanuit school en dan zijn er natuurlijk nog de collega's waarmee je samen om je mentorklas heen staat. Tijdens deze workshop over het mentoraat krijg je niet alleen antwoord op bovenstaande vraag, maar bekijken we ook welke kennis, vaardigheden en attitude van belang zijn voor een goede mentor.
	Innovatief lesgeven: vakoverstijg end werken	Sanne Heijnis + Nop Velthuizen	In deze workshop maak je kennis met vakoverstijgend werken. Wat is het? Waarom zou je het doen? Kan het alleen op een projectdag of doe jij het straks gewoon in jouw eigen les? Met wie ga jij op date? Wordt het Grieks, scheikunde of toch kunst? Krijgen wij het voor elkaar om voor het einde van de workshop een van jullie zo gek te krijgen dat je volgende les vakoverstijgend is? Ga jij de uitdaging aan?

Lijn	Programma- onder- deel	Co-docenten	Korte omschrijving
3. Persoonlijke verbinding	Passend onderwijs	Femke Bulder + Marcel Absil	"Passend onderwijs" Je hoort het overal en je hebt er vast een idee bij. Maar wat is passend onderwijs nu precies? Waar komt het vandaan? En natuurlijk welke gevolgen heeft passend onderwijs nu eigenlijk voor je eigen les. In deze module krijg je uitleg over wat passend onderwijs nu precies inhoudt en vertalen we dit praktisch naar je eigen lesvoorbereiding.
	Onderwijs in maatschappelijk perspectief	Fouad el Aissaoui + Mieke Nijbroek	Lesgeven is meer dan de stof overbrengen. Je hebt te maken met verschillende leerlingen, verschillende achtergronden maar ook de maatschappij waarin jij je lessen geeft. In deze module gaan wij je kort meenemen in lesgeven in maatschappelijk perspectief. Hierbij besteden wij expliciet aandacht aan actualiteit en gevoelige onderwerpen. Hoe maak je dit bespreekbaar en moet je dit als docent doen?
	ADD/ADHD	Paul Scheltus	Alle Dagen Druk? Heel Druk, zelfs? Misschien, maar een ADD-diagnose is veel meer dan een verklaring waarom die jongen achterin niet stil kan zitten. De neurologische stoornis beïnvloedt niet alleen het gedrag van leerlingen, maar ook hun leerprestaties, emoties, zelfvertrouwen en relaties met anderen. Het komt net zo goed voor bij meisjes, al is daar veel minder over geschreven. Het kan ertoe leiden dat leerlingen structureel onderpresteren, zichzelf saboteren en vroegtijdig schoolverlaten. In deze bijeenkomst gaan we kijken wat ADHD is, hoe het te herkennen en wat voor strategieën werken in de les en daarbuiten.
	Gespreksvoering met leerlingen en ouders	Annelies Kort + Sjaak Nuijt	In deze bijeenkomst gaan we dieper in op de vraag: hoe voer je, op een professionele manier, een oudergesprek of discipline-gesprek met een leerling. Naast theorie is het de bedoeling dat we vooral veel oefenen. Geef je al zelfstandig les, heb je al oudergesprekken? Dan is deze bijeenkomst uitermate geschikt voor jou!
	Intervisie	Florine Roosken / Leanne van Lint / Riemke Reitsma	Tijdens de module intervisie krijg je inzicht in specifieke situaties die zijn voorgevallen tijdens je stage. Dit kan een casus uit de praktijk zijn, maar ook een persoonlijk dilemma kan aan bod komen. Het doel van deze module is om (in-)zicht te krijgen hoe in deze casus te handelen. We zullen hiervoor verschillende intervisiemethodes gebruiken. (Bijna) elke praktijkdag zal er een andere methode geïntroduceerd worden. Praktijkdag 1: intervisie mbv de hoeden van de Bono Praktijkdag 3: blikseminterview
Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutopleider		Instituut-opleider	Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutopleider
Werken aan je portfolio onder begeleiding van je instituutopleider (hbo-niveau 4)		Instituut-opleider	In deze sessie kun je onder begeleiding van je instituutopleider werken aan je onderzoek en/of portfolio en je vragen hierover stellen.
Workshops naar behoefte van studenten		n.t.b.	We bouwen in het programma desgewenst extra ruimte in voor workshops/werkbijeenkomsten naar behoefte van studenten

6. Planning 4OLS opleidingsprogramma 2022-2023

Opmerking: kwaliteitszorg/evaluatie is geïntegreerd in het opleidingsprogramma. Iedere praktijkbijeenkomst sluit af met het ophalen van tips en tops.					
Startbijeenkomst septemberstart + praktijkdag 1	Woensdag 14-09-2022	09.00 - 15.45u (voor hbo studenten: tot 16.45u)	Maerlant-Lyceum	Studenten, school- en instituutskoördinatoren en -opleiders	
09.00 - 9.15u	Inloop				
09.15 - 9.30u	Welkom door de ontvangende school				
09.30 - 9.45u	Toelichting op visie en opleidingsprogramma 4OLS				
09.45 - 10.30u	Inspiratiesessie met cabarier Marcel Harteveld				
10.30 - 11.15u	Stagevoorlichting door de instituutsopleider in vier subgroepen: subgroep wo, subgroep niveau 2, subgroep niveau 3, subgroep niveau 4				
11.15 - 11.45u	Aanmelden voor de bijeenkomsten naar keuze				
		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	
11.45 - 12.15u	Pauze (voor lunch wordt gezorgd)				
12.15 - 13.15u	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Orde en klassenmanagement / voortgezette pedagogiek 1 (Merijn Smit en Riemke Reitsma)	Wie ben ik als professional 1 (Gert-Jan Nieuwstad en Fouad el Aissaoui)	Meer Inzicht in LeerStrategieën (Annelies Kort)	Passend onderwijs 1 (Femke Bulder en Marcel Absil)
13.15 - 13.30u	Pauze				
13.30 - 14.30u	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	Leren lesgeven (Sigrid Haaksma en Leanne van Lint / Annelies Kort)	Videocoaching: Iris Connect/Basis interactie principe (Merijn Smit en Fouad el Aissaoui)	Time management / veerkracht 1 (Florine Roosken, Nienke Wieringa en Gert-Jan Nieuwstad)	ADD/ADHD (Paul Scheltus)
14.30 - 14.45u	Pauze				
14.45 - 15.45u	Werkbijeenkomst 3 (thema naar keuze)	Differentiëren (Petra van het Hoenderdaal + Hanneke van den Bosch)	Gezond en effectief stemgebruik voor de klas: technieken (deel 1) (Käthe Staaltekker)	Onderwijs in maatschappelijk perspectief 1 (Fouad el Aissaoui en Mieke Nijbroek)	Intervisie (Leanne van Lint / Riemke Reitsma)
15.45 - 16.00u	Pauze				
16.00 - 16.45u		Stagebegeleiding onder begeleiding van een instituutsopleider (in drie subgroepen: hbo-niveau 2, 3 en 4)			
Intervisie op de scholen	Woensdag 21-09-2022				
In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag					

Praktijkdag 2	Woensdag 02-11-2022	09.00 – 15.35u (voor hbo studenten: tot 16.45u)	Sint-Maartenscollege	Studenten, co-docenten, school- en instituutskoördinatoren en –opleiders	
		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	
09.00– 9.15u	Inloop met koffie/thee				
09.15 – 9.45u	Welkom/introductie door ontvangende school (plenair)				
09.45 – 10.00u	Koffie/thee, naar de lokalen				
10.00 – 11.30u	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Orde en klassenmanagement / voortgezette pedagogiek 2 (Merijn Smit en Riemke Reitsma)	Wie ben ik als professional 2 (Gert-Jan Nieuwstad en Fouad el Aissaoui)	Kijkje in het mentoraat (Lies Franssen + Florine Roosken)	Passend onderwijs 2 (Femke Bulder en Marcel Absil)
11.30 – 12.15u	Pauze (voor lunch wordt gezorgd)				
12.15 – 13.45u (laatste 15 minuten: invullen 4OLS studentenenquête!)	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	Drama 1 & 2: hoe beweeg jij en wat beweegt jou? (Dana Hilgers)	Videocoaching: video analyse en coaching (Merijn Smit en Fouad el Aissaoui)	Time management / veerkracht 2 (Florine Roosken, Nienke Wieringa en Gert-Jan Nieuwstad)	Gespreksvoering met leerlingen en ouders (Annelies Kort en Sjaak Nuijt / Gosse Romkes)
13.45 – 14.05u	Pauze				
14.05 – 15.35u	Werkbijeenkomst 3 (thema naar keuze)	Activerende werkvormen (Annelies Kort en Florine Roosken)	Gezond en effectief stemgebruik voor de klas: toepassing (deel 2) (Käthe Staallekker)	Onderwijs in maatschappelijk perspectief 2 (Fouad el Aissaoui en Mieke Nijbroek)	Innovatief lesgeven: vakoverstijgend werken (Sanne Heijnis en Nop Velthuizen)
15.35 – 15.45u	Pauze				
15.45 – 16.45u	Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutopleider (in twee subgroepen: hbo-niveau 2 en 3) (instituutopleider niveau 2 en 3)		Werken aan je onderzoek en portfolio onder begeleiding van een instituut- en/ of schoolopleider (hbo-niveau 4) (instituutopleider niveau 4)		Studentenpanel (onder begeleiding van 4OLS voorbereidingsgroep kwaliteit)
Intervisie op de scholen	Woensdag 9-11-2022				
In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag					

Startbijeenkomst februari start	Woensdag 01-02-2023	09.00 – 11.30u (middag op de eigen stageschool)	Zuid-West College	Studenten februari start wo, school- en instituutskoördinatoren ICLON/SEC en –opleiders (+ extra activiteiten voor werkplekbegeleiders), let op: andere startbijeenkomst voor hbo-niveau 1!	extra activiteiten voor 4OLS werkplekbegeleiders gekoppeld aan startbijeenkomst
	Welkom				panelgesprek met werkplekbegeleiders 4OLS (o.l.v. voorbereidingsgroep kwaliteit)
	Kennismaking met 4OLS, de scholen en instituten				
	Toelichting op het opleidingsprogramma				
	Stagevoorlichting door de instituutsopleider				interview /
	Middag: studenten en wpb-ers aan de slag met werkafspraken en planner				professionaliseringsworkshop
					werkplekbegeleiders 4OLS

Praktijkdag 3	Woensdag 15-03-2023	09.00 – 15.35u (voor hbo studenten: tot 16.45u)	Gymnasium Novum	Studenten, co-docenten, school- en instituutskoördinatoren en -opleiders	
		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	
09.00 – 9.15u	Inloop met koffie/thee				
09.15 – 9.45u	Welkom/introductie door ontvangende school (plenair)				
09.45 – 10.00u	Koffie/thee, naar de lokalen				
10.00 – 11.30u	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Orde en klassenmanagement / voortgezette pedagogiek 1 (Merijn Smit en Riemke Reitsma)	Wie ben ik als professional 1 (Gert-Jan Nieuwstad en Fouad el Aissaoui)	Meer Inzicht in LeerStrategieën (Annelies Kort)	Passend onderwijs 1 (Femke Bulder en Marcel Absil)
11.30 – 12.15u	Pauze (voor lunch wordt gezorgd)				
12.15 – 13.45u	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	Formatief handelen (Mieke Nijbroek)	Videocoaching: Iris Connect/Basis interactie principe (Merijn Smit en Fouad el Aissaoui)	Time management / veerkracht 1 (Florine Roosken, Nienke Wieringa en Gert-Jan Nieuwstad)	ADD/ADHD (Paul Scheltus)
13.45 – 14.05u	Pauze				
14.05 – 15.35u	Werkbijeenkomst 3 (thema naar keuze)	Leren lesgeven (Sigrid Haaksma en Leanne van Lint / Annelies Kort)	Drama: hoe beweeg jij? (deel 1) (Dana Hilgers)	Onderwijs in maatschappelijk perspectief 1 (Fouad el Aissaoui en Mieke Nijbroek)	Intervisie (Florine Roosken / Leanne van Lint)
15.35 – 15.45u	Pauze				
15.45 – 16.45u	Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (in twee subgroepen: hbo-niveau 2 en 3)		Werken aan je onderzoek en portfolio onder begeleiding van een instituutsen/of schoolopleider (hbo-niveau 4) (instituutsopleider niveau 4)		Studentenpanel (onder begeleiding van 4OLS voorbereidingsgroep kwaliteit)

Banenmarkt De Rode Loper i.s.m. 4OLS, HOS, NOD Haaglanden, OSH	Woensdag 22-03-2023	15.30u – 18.30u (inloop vanaf 15.00u)	Volgt	Studenten hbo niveau 3, 4 en wo, school- en instituutskoördinatoren en – opleiders, leidinggevend (van alle vier de Haagse opleidingsscholen VO, dus van zowel 4OLS, HOS, NOD Haaglanden als OSH)
---	---------------------	---------------------------------------	-------	---

Intervisie op de scholen	Woensdag 29-03-2023				
<i>In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag</i>					

Praktijkdag 4 / afsluiting met BBQ	Woensdag 05-04-2023	10.15 – 18.00u (voor hbo studenten: vanaf 9.00u)	François Vatel	Studenten, co-docenten, school- en instituutskoördinatoren en –opleiders (+ extra activiteiten voor en gezamenlijke BBQ met werkplekbegeleiders)	extra activiteiten voor 4OLS werkplekbegeleiders gekoppeld aan
		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	panelgesprek met werkplekbegeleiders 4OLS (o.l.v. voorbereidingsgroep kwaliteit)
09.00- 9.15u	Inloop met koffie/thee				
09.15 – 10.15u	CGI-voorbereiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (in twee subgroepen: hbo-niveau 2 en 3) (instituutsopleider niveau 2 en 3)	Werken aan je onderzoek en portfolio onder begeleiding van een instituutsof schoolopleider (hbo-niveau 4)(instituutsopleider niveau 4)			intervisie / professionaliseringsworkshop werkplekbegeleiders 4OLS (bijv. feedbackgesprekken)
10.15 – 10.45u	Welkom/introductie door ontvangende school (plenair)				
10.45 – 11.00u	Koffie/thee, naar de lokalen				
11.00 – 12.30u (laatste 15 minuten: invullen 4OLS studentenenquête!)	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Orde en klassenmanagement / voortgezette pedagogiek 2 (Merijn Smit en Riemke Reitsma)	Wie ben ik als professional 2 (Gert-Jan Nieuwstad en Fouad el Aissaoui)	Kijkje in het mentoraat (Lies Franssen + Florine Roosken)	Passend onderwijs 2 (Femke Bulder en Marcel Absil)
12.30 – 13.15u	Pauze (voor lunch wordt gezorgd)				
13.15 – 14.45u	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	RTTI (Yolanda Oole + Riemke Reitsma)	Videocoaching: video analyse en coaching (Merijn Smit en Fouad el Aissaoui)	Time management / veerkracht 2 (Florine Roosken, Nienke Wieringa en Gert-Jan Nieuwstad)	Gespreksvoering met leerlingen en ouders (Annelies Kort en Sjaak Nuijt / Gosse Romkes)
14.45 – 15.05u	Pauze				
15.05 – 16.35u	Werkbijeenkomst 3 (thema naar keuze)	Gezond en effectief stemgebruik voor de klas 1 & 2 (Käthe Staaltekker)	Drama: wat beweegt jou? (deel 2) (Dana Hilgers)	Onderwijs in maatschappelijk perspectief 2 (Fouad el Aissaoui en Mieke Nijbroek)	Innovatief lesgeven: vakoverstijgend werken (Sanne Heijnis en Nop Velthuizen)
16.35 – 18.00u	Afsluitende BBQ met alle aanwezigen				

Intervisie op de scholen	Woensdag 12-04-2023				
<i>In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag</i>					

Hbo studenten: CGI's	Planning in overleg met de instituutso- en schoolopleider	9.00 - 17.00u	Tijdstip varieert, planning per school	Hbo-studenten, school- en instituutsopleiders
<i>Datum en tijdstip varieert, planning per school</i>				

7. 4OLS opleiders en begeleiders

Je wordt binnen 4OLS in de praktijk opgeleid door een opleidingsteam van de school (werkplekbegeleider en schoolopleider) en je lerarenopleiding (instituutsopleider). Tijdens het werkplekleren maak je kennis met de school, je observeert lessen en ervaart hoe het is om zelf les te geven, je bereidt lessen voor en je neemt deel aan allerlei activiteiten op de school.

Op de school heb je voornamelijk te maken met je **werkplekbegeleider**; dat is je aanspreekpunt op school. Dit is een docent uit hetzelfde of een vergelijkbaar vakgebied die een opleiding heeft gevolgd om studenten op te leiden op de werkplek. De werkplekbegeleider kan je zowel vakinhoudelijk als pedagogisch-didactisch verder helpen. De **schoolopleider** volgt jouw voortgang, bijv. door lesbezoek en gesprekken. De **schoolcoördinator** vervult een coördinerende rol op de school op het gebied van samen opleiden en professionaliseren.

Vanuit je lerarenopleiding heb je te maken met de **instituutsopleider**. De instituutsopleider weet wat er vanuit de lerarenopleiding van jou wordt verwacht en kan hij/zij jou daar bij begeleiden. De beoordeling wordt gedaan door de schoolopleider en de instituutsopleider/assessor. De instituutsopleider is eindverantwoordelijk voor de beoordeling.

Onze schoolcoördinatoren

Gymnasium Haganum
Merijn Smit
m.smit@haganum.nl

Zuid-West College
Fouad el Aissaoui
f.eaissaoui@sgzuidwest.nl

Sint-Maartenscollege
Leanne van Lint
Lint@st-maartenscollege.nl

Sint-Maartenscollege
Annelies Kort
hta@st-maartenscollege.nl

Gymnasium Novum
Sigrid Haaksma
hka@gymnasiumnovum.nl

Maerlant-Lyceum
Florine Roosken
roosken@maerlant-lyceum.nl

François Vatel
Silvia van der Pol
pol@vatel.nl

Vrijzinnig-Christelijk Lyceum
Riemke Reitsma
rreitsma@vcl-school.nl

Dalton Voorburg
Anne Overpelt
apt@daltonvoorburg.nl

Onze instituutscoördinatoren

Hogeschool Rotterdam
Sjaak Nuijt
j.nuijt@hr.nl

Hogeschool Rotterdam
Martijn Wijchers (instituutsopleider)
wijchers@maerlant-lyceum.nl

Hogeschool Rotterdam
Astrid ter Steege (instituutsopleider)

SEC - TU Delft
Ruud van Uffelen
R.T.G.vanUffelen@tudelft.nl

ICLON – Universiteit Leiden
Nienke Wieringa
NWieringa@iclon.leidenuniv.nl

8. Enkele afspraken

- Zorg dat je zo snel mogelijk je stage-overeenkomst laat ondertekenen.
- We gaan er van uit dat je op de opleidingsdagen de gehele dag (1e t/m 8e uur) aanwezig bent op de opleidingslocatie.
- Binnen de stagedagen geef je niet alleen les, maar werk je ook aan je stageopdrachten.
- Als je onverhoopt ziek bent, neem dan minimaal 30 minuten voor de start van het eerste uur contact op met de werkplekbegeleider en schoolopleider. Als je te laat op school gaat komen neem dan z.s.m. contact op met de receptie/administratie van de school en vraag je afwezigheid door te geven aan je werkplekbegeleider en schoolopleider.
- Voor de leerlingen van de school ben je 'gewoon' een leraar, dus heb je een voorbeeldfunctie binnen de school. Niet alleen gedragsmatig, maar ook qua kleding e.d. Houd je aan de afspraken binnen de school. Stel je daar de eerste dag van op de hoogte.
- Mail alleen in uiterste gevallen en na overleg met je werkplekbegeleider met leerlingen. Indien nodig communiceer dan uitdrukkelijk alleen met je schoolmailadres!
- Kopiëren doe je in overleg met je werkplekbegeleider. Stel je op de hoogte van schoolafspraken rondom kopiëren op de opleidingslocatie.
- Bereid iedere les of deel van een les die je geeft voor middels een lesvoorbereidingsformulier.
- Ga altijd zorgvuldig om met privacy van personen. Vermeld als regel geen namen bij de uitwerking van een opdracht.

Wat wordt er van mij als student verwacht?

Je bent als student zelf verantwoordelijk voor je daden op de school, maar tegelijkertijd ben je ook het visitekaartje van je opleiding. Deze verantwoordelijkheid strekt zich uit tot iedereen in de school en tot alles wat met de school samenhangt. Het komt hierop neer:

- Je bent hoofdverantwoordelijk voor je eigen ontwikkeling, je geeft daar richting aan, je probeert dingen uit en maakt gebruik van de ondersteuning die de school je biedt.
- Je past je aan, aan de organisatie van de school. Je stelt je loyaal op ten opzichte van de doelstellingen van de school, óók als die niet met je persoonlijke (levensbeschouwelijke) aard overeen komen.
- Je bent op tijd aanwezig voor lessen en vergaderingen. Je houdt je aan gemaakte afspraken. Als richtlijn houden we aan dat je tussen 8.30 en 16.00 uur aanwezig bent, maar de school kan in voorkomende gevallen andere tijden aanhouden.
- In geval van ziekte bespreek je de consequenties en de acties die daaruit voortkomen met je werkplekbegeleiders en instituutopleider. Gemiste leerwerkdagen worden ingehaald. Je maakt daarover zelf een afspraak met de werkplekbegeleider op de leerwerkschool en stelt de instituutopleider op de hoogte van de gemaakte afspraken.

- Je gaat zorgvuldig om met gegeven leer- en hulpmiddelen. Ter beschikking gestelde materialen retourneer je.
- Na je lessen ruim je zelf je klaslokaal netjes op.
- Je onderhoudt zo goed mogelijk contact met alle voor jou relevante betrokkenen.
- Je houdt rekening met de geschreven en ongeschreven regels van de school. Denk hierbij ook aan het privacybeleid. Je gedrag is sociaal aanvaardbaar, je taalgebruik correct, je kleding is verzorgd en aangepast aan de situatie op school.
- Je neemt het vertrouwelijke karakter van informatie over school, medewerkers en leerlingen in acht, ook in de schriftelijke informatie in het portfolio en rapportages.

9. Nuttige tips en hints

- Op elke school kun je gebruik maken van de personeelskamer. Richt je hierbij nadrukkelijk naar de locatiegebruiken en meng je in het docententeam.
- Er zijn verschillende plaatsen binnen de school waar je kunt werken, bijvoorbeeld de docentenwerkkamer, de teamkamers of de personeelskamer. Vraag even na welke mogelijkheden jouw school biedt. Ga niet met alle stagiaires bij elkaar zitten, laat ruimte voor de docenten om te werken. Je kunt wel met je duo-stagiair samen gaan zitten.
- Beperk je niet tot één of enkele vakken maar probeer zoveel mogelijk alle facetten van de school te bestrijken. Zo krijg je een breed beeld van het beroep van docent.
- Vraag zo mogelijk uitleg wanneer je iets niet begrijpt, je kunt veel leren van anderen.
- Bereid ieder gesprek dat je gaat houden zorgvuldig voor, in die zin dat je je ingelezen hebt en je vragen en punten op papier hebt staan.
- Bereid observaties en opdrachten goed voor: weet waarop je gaat letten, hoe je het noteert en hoe de informatie 'objectief' blijft. Observeer nooit zonder doelstelling.
- Als je een onderzoeksopdracht vanuit de lerarenopleiding gaat uitvoeren overleg dan over de aanpak eerst met je werkplekbegeleider of schoolopleider.
- Sommige scholen hebben een eigen onderzoekagenda; vraag daar eens naar als je nog een thema zoekt voor afstuderen of praktijkonderzoek. Misschien kom je op een leuk idee.

10. Regelgeving

VOG (Verklaring Omtrent Gedrag)

Je ontvangt van je school een mail met informatie over de aanvraag van de VOG. De link in de mail brengt je naar de aanvraag. Het proces levert je een **'bewijs van aanvraag'** op.

De definitieve VOG ontvang je later.

De kosten voor de aanvraag worden vergoed door de school.

Op je eerste stagedag moet je het 'bewijs van aanvraag' kunnen tonen.

Regeling beeld- en geluidsopnames in de klas

De Haagse opleidingsscholen hebben hun afspraken rondom het maken van beeld- en geluidsopnames vastgelegd in deze regeling: klik [hier](#).

Filmen in de klas via Iris Connect

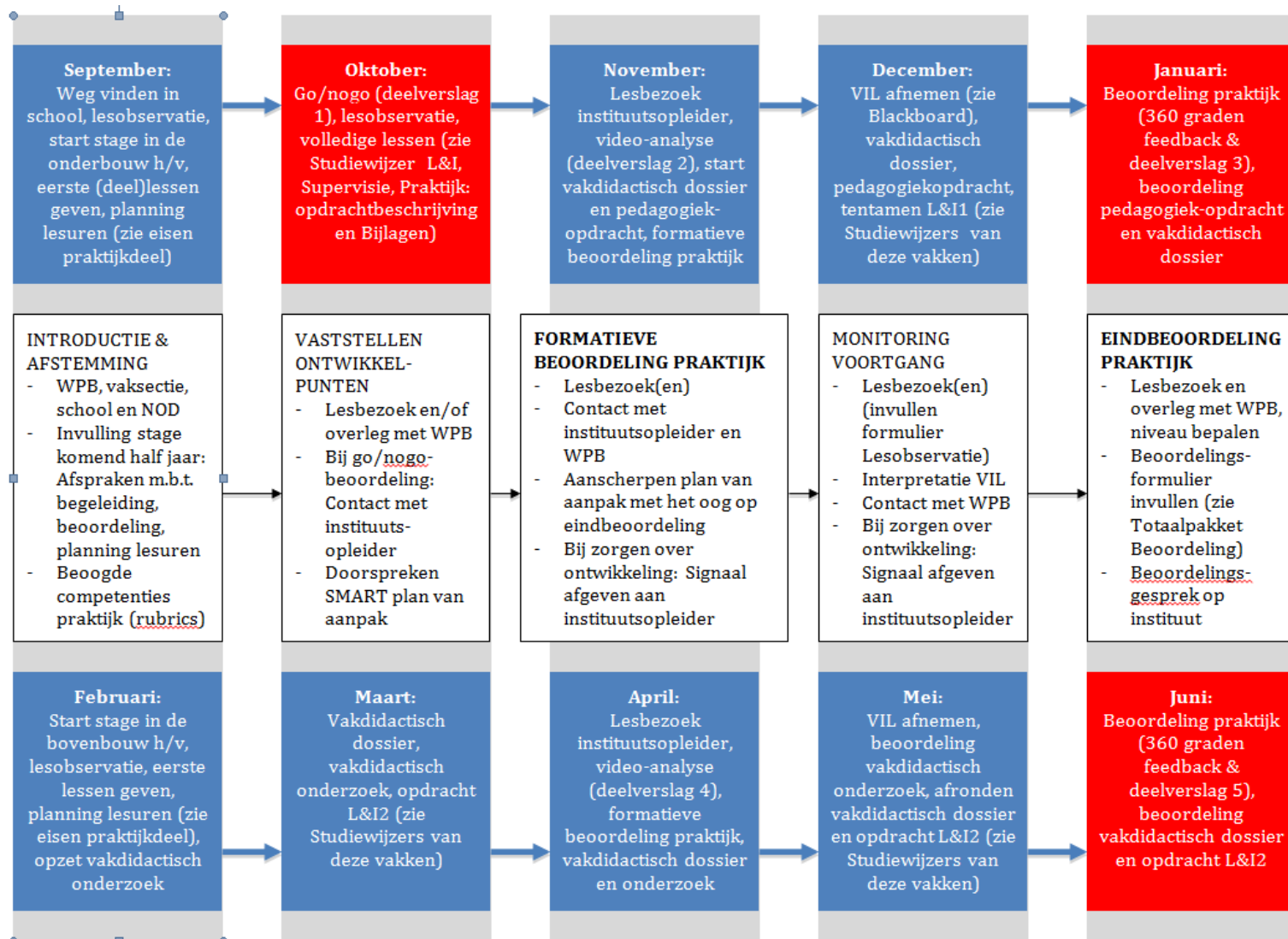
Ten aanzien van het gebruik van foto- en filmapparatuur hebben we te maken met privacy-wetgeving. De scholen hebben hierover met elkaar afgesproken, dat uitsluitend gefilmd mag

worden met behulp van Iris Connect. Leerlingen, of hun ouders, geven hiervoor jaarlijks toestemming.

Je mag de lessen dus filmen, maar absoluut niet met eigen camera's of telefoontoestellen, waarop niet Iris Connect is geactiveerd. Iris Connect werkt met licenties die door de lerarenopleidingen zijn aangeschaft. Het beeldmateriaal wordt opgeslagen in een veilig gesloten digitaal systeem waar je alleen met een gebruikersnaam en wachtwoord bij kan komen. Via je werkplekbegeleider, of schoolopleider krijg je toegang tot het systeem. Uitsluitend beoordelaars en begeleiders kunnen met jouw instemming de beelden bekijken.

Bijlage 1: ICLON Leiden tijdslijn werkpleklers

Bijlage 2: TU Delft Master Science Education and Communication (SEC)

De TU Delft biedt de TU Delft lerarenopleiding aan vanuit de afdeling Science Education and Communication aan waarin studenten worden opgeleid tot een eerstegraads lesbevoegdheid in de schoolvakken Informatica, Natuurkunde, Ontwerpen en O&O, Scheikunde en Wiskunde.

1. Opleidingen

Opleidingstraject	Wanneer	Duur	EC
Educatieve minor NA, SK, WI, Inf, Techniek	Start in september en februari	1 semester	30
Educatieve module NA, SK, WI, Inf, Techniek	Start in september en februari	1 semester	30
Master Educatie NA, SK, WI, Inf, Ontwerpen/O&O	Start in september en februari TU Delft: Master Science Education and Communication (lerarenopleiding)	2 semesters	120 of 60

2. Uitwerking visie

Belangrijke uitgangspunten van de TU Delft lerarenopleiding is het verbinden van theorie en praktijk en het werken vanuit de leervraag van de student. We leiden academisch gevormde docenten op die in staat zijn hun eigen leren op de werkplek vorm te geven. Daartoe werken we bij meerdere vakken aan de hand van de 'Plan Do Check Act' cyclus. Studenten doorlopen deze cyclus meerdere malen met hun leervragen en werken op een gestructureerde manier. Deze uitgangspunten sluiten naadloos aan bij de visie op opleiden van 4OLS. Binnen de vakken van de opleiding is er voor studenten ruimte om aan te haken bij de activiteiten van de opleidingsschool als dat past bij hun leertraject en leervragen. Het verbinden van theorie en praktijk is ook een waarde die we onderschrijven voor onszelf als instituut. Door actief te zijn binnen de opleidingsschool blijven wij ook leren en reflecteren op onze eigen praxis. Opleiden doe je samen!

3. Curriculum en stages

Q1	Q2	Q3	Q4
Professionele Leergemeenschap		Professional and Personal Development	
Inleiding STEM- didactiek	Vakdidactiek Basis	Vakdidactiek Verdieping	
Schoolpracticum Oriëntatie 1	Schoolpracticum Oriëntatie 2	Schoolpracticum Verdieping	
Onderwijskunde		Onderzoek en Ontwerp in het Onderwijs	

Praktijk 1	Schoolpracticum Basis
inhoud	In deze stage ligt de nadruk op leren onderwijzen in de onderbouw. Deze stage wordt gedaan door alle studenten in de

	opleiding, dus ook de masterstudenten. In de stage combineren studenten stage-opdrachten met opdrachten voor de vakken Onderwijskunde en Vakdidactiek. In de stage ontwikkelen zijn hun pedagogisch-didactische vaardigheden. Voor het vak onderwijskunde werken de studenten aan klassenmanagement en het expliciteren van naïeve denkbeelden. Voor vakdidactiek werken ze ernaar toe om zelfstandig een lessenserie te ontwerpen, te geven en te evalueren. In stage-opdrachten wordt er gewerkt aan de hand van de Plan Do Check Act-cyclus. Meer informatie over de stage vindt u op www.stagehandleiding.net
periode	Semester 1 of semester 2
duur	16 weken
stagedag	De lesdag in Delft is dinsdag. Alle andere dagen zijn studenten in principe beschikbaar voor stage.
beoordeling	Beoordeling wordt gedaan op basis van criteria zoals omschreven in de stagehandleiding (op te vragen via stage-sec@tudelft.nl). De vakcoach geeft feedback en de instituutsbegeleider geeft de uiteindelijke beoordeling.

Praktijk 2	Schoolpracticum Verdieping
inhoud	In deze stage ligt de nadruk op leren onderwijzen in de bovenbouw en wordt alleen gedaan door masterstudenten. In deze stage combineren studenten stageopdrachten, opdrachten voor vakdidactiek, persoonlijke en professionele ontwikkeling en het vak Ontwerpen en Onderzoeken in het Onderwijs (O3). In de stage ontwikkelen zijn hun pedagogisch-didactische vaardigheden. Voor het vak O3 werken studenten aan een kleine onderwijsinnovatie die ze ook onderzoeken. Voor vakdidactiek werken ze ernaar toe om zelfstandig een lessenserie te ontwerpen, te geven en te evalueren in een bovenbouwklas. In stage-opdrachten wordt er gewerkt aan de hand van de Plan Do Check Act-cyclus. Meer informatie over de stage vindt u op www.stagehandleiding.net
periode	Semester 1 of semester 2
duur	16 weken
stagedag	De lesdag in Delft is dinsdag. Alle andere dagen zijn studenten in principe beschikbaar voor stage.
beoordeling	Beoordeling wordt gedaan op basis van criteria zoals omschreven in de stagehandleiding ((op te vragen via stage-sec@tudelft.nl). De vakcoach geeft feedback en de instituutsbegeleider geeft de uiteindelijke beoordeling.

Bijlage 3: Doorstroomformulier

Doorstroomformulier studenten 4OLS (in te vullen met de 'oude' school)

Gegevens student:	
Naam student:	
Opleidingsinstituut:	
Opleidingsvariant:	
Jaar:	
Begeleider opleidingsinstituut: (naam, contactgegevens):	
Gegevens vorige school:	
Naam school:	
Stageperiode:	
Vakcoach/werkplekbegeleider vorige school (naam, contactgegevens):	
Schoolopleider vorige school (naam, contactgegevens):	
Aandachtspunten student:	
Wat zijn de sterke kanten van de student?	
Wat verdient aandacht bij de student?	
Wat zijn de belangrijkste ontwikkelpunten n.a.v. het CGI?	
Overige aandachtspunten/opmerkingen:	
Nieuwe school:	
Naam en mailadres van de schoolcoördinator/schoolopleider van de nieuwe school:	

Bijlage 4: Toelichting op programmaonderdelen 4OLS praktijkdagen

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
3. Leren lesgeven	Leren lesgeven	Sigrid Haaksma + Leanne van Lint / Annelies Kort	Bij de module leren lesgeven leer je op een praktische manier je les invullen met behulp van directe instructie. Waarom en hoe stel je leerdoelen op? Op welke manier zet je het bord in? Wanneer gebruik je een activerende werkvorm? Hoe sluit je een les af? Etcetera. Deze module is voor iedereen geschikt, met name de startende stagiair, maar ook de stagiair die de puntjes op de i wilt zetten.	1	<u>HR:</u> - Vakdidactiek niveau 2, o.a. VUL <u>ICLON:</u> - Leren en instructie - Vakdidactiek <u>SEC:</u> - Inleiding betatechniek - Vakdidactiek - Onderwijskunde	<u>HR:</u> - In portfolio (bij didactisch handelen) te verwerken als bewijs - Voorbeeldig uitgewerkte les (niveau 2) - Voorbeeldig uitgewerkte les (niveau 2) <u>ICLON:</u> - VD1 dossier <u>SEC:</u> - Uitgewerkte les volgens de Delfse methode (O&O) - Uitgewerkte lessen (serie)	- Uitdagend vakonderwijs voor iedereen: https://www.universiteitleid.nl/onderzoek/onderzoekoutput/iclon/uitdagend-gedifferentieerd-vakonderwijs - Webinar Fred Janssen: https://www.youtube.com/watch?v=OLOAmWU67LU - Merrill, M.D. First principles of instruction. <i>ETR&D</i> 50, 43-59 (2002). - Van Ast, De Loo, Spijkerboer. <i>Effectief Leren</i> => sleutelbegrippen - Over leerstijlen: https://didactiefonline.nl/artikel/alternatieve-feiten-in-de-klas (dit is niet een verplicht artikel voor ICLON-studenten, maar laat wel zien waarom leerstijlen op het ICLON niet prominent op het programma staan. Type leeractiviteit moet vooral aansluiten bij het type leerdoel)

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
	Orde en klassenman agement / voorgezette pedagogiek	Riemke Reitsma + Merijn Smit	Tijdens deze praktische bijeenkomsten gaan studenten actief aan de slag met de vraag hoe te kunnen zorgen voor een goed klassenmanagement. De eerste bijeenkomst zal gericht zijn op de ervaringen die studenten hebben met storend gedrag. Vervolgens kijken we naar de verschillende manieren waarop je op dat storende gedrag kunt reageren. De tweede bijeenkomst zal gericht zijn op het onderzoeken hoe het eigen gedrag van de docent van invloed is op het gedrag van de klas en de individuele leerling.	2	<u>HR:</u> - Pedagogiek niveau 2 (o.a. klassenmanagement, diversiteit, leefwereld, groepsdynamiek, gesprekstechnieken) <u>ICLON:</u> - Leren en instructie - Pedagogiek - Supervisie <u>SEC:</u> - Onderwijskunde (direct voor de klas) - Inleiding betadidactiek - Vakdidactiek	<u>Alle deelnemers (4OLS opdracht):</u> - Voorafgaand aan bijeenkomst 1: verzamel voorbeelden van deviant gedrag in de klas - Voorafgaand aan bijeenkomst 2: neem in 1 / 2 klassen de Vragenlijst Interpersoonlijk Leraargedrag af <u>HR:</u> - Sociogram van de klas en verdiepen in groepsdynamiek (observeren) (niveau 2) <u>ICLON:</u> - Sociogram en groepsdynamiek	•

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeën- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
						- Tussenverslag en supervisie <u>SEC:</u> - Opdracht verbale en non-verbale communicatie - Opdracht klassenmanagement - Uitgewerkte les volgens de Delftse methode - Minilessen - Uitgewerkte lessen(serie)	
	Differentiëren	Petra van het Hoenderdaal + Hanneke van den Bosch	In jouw klassen leren alle leerlingen op hun eigen manier. Ze verschillen onder andere in niveau, motivatie, tempo, begeleidingsbehoefte en leervoorkeuren. Differentiatie is daarom essentieel, maar hoe pak jij dit aan? Welke verschillende vormen van differentiatie zet je in? En wat betekent dit voor de structuur van je les? In deze bijeenkomst gaan we aan de slag met differentiatievaardigheden om zo in te spelen op de verschillen tussen jouw leerlingen.	1	<u>HR:</u> - N3 didactiek <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> - supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> - uitgeprobeerde werkwijze als bewijs op te nemen in portfolio <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> -	<u>HR:</u> - publicaties aanbevolen vanuit N3 didactiek/pedagogiek <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> -
	Activerende werkvormen	Annelies Kort +	In deze module maak je op een actieve manier kennis met activerende werkvormen. We gaan ook in op de	1	<u>HR:</u> N3 didactiek <u>ICLON:</u>	<u>HR:</u> Uitgeprobeerde les als	<u>HR:</u> P. Teitler, alle lln bij de les of andere publicaties

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeën- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
		Florine Roosken	vraag: wanneer zet je activerende werkvormen in en hoe introduceer je deze werkvormen.		• volgt <u>SEC:</u> • supervisie/ vakdidactiek	bewijs op te nemen in portfolio. <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -	aanbevolen vanuit N3 didactiek <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -
	Formatief handelen	Mieke Nijbroek	Formatief toetsen, formatief evalueren, formatief handelen of gewoon formatief. Allemaal kreten die in onderwijsland de ronde gaan over het concept formatief. In deze module zullen wij samen kijken naar wat formatief evalueren is, welke misconcepties er zijn en hoe je het laagdrempelig in kan zetten tijdens jouw lessen.	1	<u>HR:</u> • N3 pedagogiek en didactiek <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> • Een gemaakte formatieve toets is te gebruiken bij pedagogiek: inspelen op verschillen) of voor didactiek (kwaliteitsbew aking) <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> -	<u>HR:</u> • Meeste opleidingen behandelen op niveau 3 bij toetsing vanuit vakdidactiek. <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -
	RTTI	Yolanda Oole + Riemke Reitsma	Toetsen worden vaak als eindpunt gezien van een periode waarin je met leerlingen hebt gewerkt. Maar zijn toetsen wel een eindpunt of juist een begin? In deze workshop leer je waarom een toets juist een nieuw begin is en hoe RTTI je kan helpen om vanuit je toets je lessen meer inhoud geeft.	1	<u>HR:</u> • N3 pedagogiek en didactiek <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> • Een gemaakte formatieve toets is te gebruiken bij pedagogiek: inspelen op verschillen) of voor didactiek (kwaliteitsbew aking)	<u>HR:</u> • Meeste opleidingen behandelen op niveau 3 bij toetsing vanuit vakdidactiek. <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeën- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
						<u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> -	
4. Persoonlijke ontwikkeling	Gezond en effectief stemgebruik voor de klas	Käthe Staallekker	Hoe zorg je dat je uren kunt praten voor de klas zonder last van je stem te krijgen? Hoe vertel je je verhaal zo dat je de aandacht van de leerlingen vasthoudt en hoe zet je je stem en lichaam in om dit te bereiken? Waarom luisteren of kijken we naar sommige sprekers 'beter' dan naar andere sprekers. In de trainingen leren we je hoe je voor een groep je verhaal met overtuiging kan brengen zonder last van je stem te krijgen. De eerste bijeenkomst richt zich op de techniek van het gezond spreken en de basis presentatie vaardigheden voor de klas en in de tweede bijeenkomst gaan we de geleerde stemtechnieken toepassen en dieper in op je overkomt op de groep. Verder is er veel ruimte voor individuele vragen. De geïntegreerde bijeenkomst (1&2, op praktijkdag 4) richt zich op de techniek van het gezond spreken en de basis presentatie vaardigheden voor de klas.	2	<u>HR:</u> • Leerlijn professioneel handelen (professioneel spreken + drama)(niveau 2 + 3) <u>ICLON:</u> • Supervisie 1 <u>SEC:</u> • Onderwijskunde • Inleiding betadidactiek • Vakdidactiek • PLG en PPD	<u>HR:</u> • N2 en 3 professioneel handelen te gebruiken als bewijs bij eigen ontwikkeling. <u>ICLON:</u> • Videoanalyse / tussenverslag <u>SEC:</u> • Direct voor de klas • Theatertraining • PDCA-cyclus	• Van Tartwijk: interpersoonlijk leraarsgedrag
	Drama	Dana Hilgers	Hoe beweeg jij? (deel 1) Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je	2	<u>HR:</u> • Leerlijn professioneel	<u>HR:</u> • N2 en 3 professioneel	• Van Tartwijk: interpersoonlijk leraarsgedrag

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
			leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les? Door middel van praktische opdrachten word je bewust van wat jouw lichaamstaal vertelt en hoe je met op het oog kleine veranderingen in houding veel verschil kan maken in je lessen. Een interactieve, actieve en speelse bijeenkomst waar je de volgende dag direct profijt van kan hebben. <i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i> <i>Maximaal aantal deelnemers: geen</i> Wat beweegt jou? (deel 2) Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les? In deze tweede bijeenkomst gaan we dieper in op wat jou beweegt. Waarom doe je wat je doet en wat heeft jouw zenuwstelsel daarmee te maken? Je wordt middels praktische en interactieve werkvormen bewust van wat je meeneemt voor de klas en wat dit doet in de interactie tussen jou en de leerlingen. <i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i>		handelen (professioneel spreken + drama)(niveau 2 +3) <u>ICLON:</u> • Supervisie 1 <u>SEC:</u> • Onderwijskunde • Inleiding betadidactiek • Vakdidactiek • PLG en PPD	handelen te gebruiken als bewijs bij eigen ontwikkeling <u>ICLON:</u> • Videoanalyse / tussenverslag <u>SEC:</u> • Direct voor de klas • Theatertraining • PDCA-cyclus	

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
			<i>Maximaal aantal deelnemers: 15</i>				
	Wie ben ik als professiona l?	Gert-Jan Nieuwstad + Fouad el Aissaoui	In deze twee praktijkgerichte bijeenkomsten staat het professioneel handelen centraal. We staan stil bij het begrip <i>professional</i> en onderzoeken wat nodig is om een goede onderwijsprofessional te zijn en te blijven. Thema's zoals reflectie, interview, feedback en verslaglegging van het leerproces passeren de revue.	2	<u>HR:</u> • Leerlijn professionele houding (niveau 3) <u>ICLON:</u> • Supervisie <u>SEC:</u> • Onderwijskun de • Vakdidactiek • PLG en PPO • Verdieping	<u>Alle deelnemers (4OLS opdracht):</u> • Literatuur lezen, interview/zelf reflectie meenemen • Gericht interview opdracht / vragenlijst roos van leary <u>HR:</u> • In portfolio (bij professioneel handelen) verwerken hoe het CAR model werkt voor jou. • Interview- opdrachten • Onderdeel van het CGI <u>ICLON:</u> • Supervisie- verslagen <u>SEC:</u> • Direct voor de klas	• MLS: https://www.edurama.be/system/files/VELOV%20-%20Modelgestuurd%20leren%20van%20je%20succes.pdf

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
	Video- coaching	Merijn Smit + Fouad el Aissaoui	- Bijeenkomst Iris Connect/Basis interactie principe (BIP) - Bijeenkomst video analyse en coaching Deze bijeenkomsten hebben als doel jou te bekennen in het analyseren van je lesopname. In de workshop leer je een lesopname te maken met Iris Connect en oefen je met het analyseren van opname aan de hand van het basis interactie principe (BIP) zodat je deze kan inzetten als bewijsmateriaal voor je portofolio. Voor de maximale opbrengst van de workshops verwachten we dat alle deelnemers lesopnames delen om te kunnen oefenen.	2 (als losse bije- komsten te volgen)	<u>HR:</u> - Je moet een les filmen N2, N3 en N4 <u>ICLON:</u> - Supervisie - Vakdidactiek <u>SEC:</u> - Onderwijskunde - Schoolpracticum	<u>HR:</u> - Film jezelf (minimaal 2 keer per jaar) / filmbewijs portfolio <u>ICLON:</u> 4 keer filmopdracht (2 keer supervisie, 2 keer vakdidactiek) Opdracht bij supervisie: - beschrijf - duid met behulp van theorie (theorieën /modellen worden hierbij aangeboden) - concludeer - voornemens <u>SEC:</u> - Hybride onderwijs	werkwijze Iris Connect op website Samen Opleiden HR

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
						• PDCA-cyclus • lesopnames en intervisie/ feedback	
	Time manageme nt / veer- kracht	Florine Roosken + Nienke Wieringa + Gert-Jan Nieuwstad	Hoe kun je jouw eigen veerkracht verhogen, zodat je energiek en met voldoende plezier en zelfvertrouwen kunt groeien in het onderwijs? Hoe kun je effectief gebruik maken van je tijd, zodat je doet wat belangrijk is en waar je energie van krijgt, en genoeg tijd over houdt voor ontspanning? Deze vragen staan centraal in deze module en ga je met behulp van een aantal praktische instrumenten mee oefenen.	2	<u>HR:</u> • - <u>ICLON:</u> https://www.brite.edu.au/ • Supervisie <u>SEC:</u> • Vakdidactiek	<u>HR:</u> • - <u>ICLON:</u> Supervisieopdrachten/-verslagen <u>SEC:</u> • Uitgewerkte les volgens Delftse methode	We werken tijdens deze module onder andere met het grondig onderbouwde BRITE-programma, met het Eisenhower kwadrant en met de cirkels van Covey. Verdere literatuur wordt aangereikt en toegelicht tijdens de bijeenkomsten.
	Meer Inzicht in LeerStrategieën	Annelies Kort	Als docent geef je les vanuit jouw sterke kanten, maar bereik je dan wel al jouw leerlingen? Deze module leert je op een andere manier kijken naar jouw lesgeven. MILS geeft inzicht in diverse leerstrategieën om te komen tot een aantal werkende leertips voor de leerling. MILS is bedoeld voor leerlingen die nog niet doorhebben hoe ze het beste en makkelijkst kunnen leren. Ook voor leerlingen die qua capaciteiten onderpresteren biedt MILS mogelijkheden. Een MILS-coach helpt om inzicht te krijgen in hoe een leerling het beste leert. MILS zorgt o.a. voor: een werkende leerstrategie, meer zelfvertrouwen, zich erkend voelen,	1(kan des- gewenst bij iedere praktijkda- g)	<u>HR:</u> • Sluit aan bij pedagogiek N3 en N4 <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • Onderwijskunde • Schoolpracticum • Verdieping vakdidactiek	<u>HR:</u> • Deze methodiek is als bewijs te verwerken in je portfolio bij Passend Onderwijs en/of rekening houden met verschillen. <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • Leer- en motivatie-theorieën	Aanbevolen literatuur: • Brandhof van den, J: Leer als een speer • Brandhof van den J: Gebruik je hersens

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeën- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
			meer rust bij het maken van huiswerk en toetsen en betere schoolresultaten.			• PDCA-cyclus • Uitgewerkte les volgens de Delftse methode (O&O) • Keuze-opdracht	
	Kijkje in het mentoraat	Lies Franssen + Florine Roosken	Hoe zorg je als mentor ervoor dat jouw klas een positieve groep wordt? Als mentor ben je een spil; je leerlingen weten je te vinden met vragen en verhalen over schoolse- en niet schoolse zaken. Ook voor ouders ben je eerste aanspreekpunt vanuit school en dan zijn er natuurlijk nog de collega's waarmee je samen om je mentorklas heen staat. Tijdens deze workshop over het mentoraat krijg je niet alleen antwoord op bovenstaande vraag, maar bekijken we ook welke kennis, vaardigheden en attitude van belang zijn voor een goede mentor.	1	<u>HR:</u> • - <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> • Sluit aan bij professioneel handelen; wat ga ik doen na diplomering) <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -	<u>HR:</u> • - <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -
	Innovatief lesgeven: vakoverstijgend werken	Sanne Heijnis + Nop Velthuisen	In deze workshop maak je kennis met vakoverstijgend werken. Wat is het? Waarom zou je het doen? Kan het alleen op een projectdag of doe jij het straks gewoon in jouw eigen les? Met wie ga jij op date? Wordt het Grieks, scheikunde of toch kunst? Krijgen wij het voor elkaar om voor het einde van de	1	<u>HR:</u> • Sluit aan bij didactiek N2, N3 en N4 <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • supervisie/	<u>HR:</u> • Geleerde kan als bewijs in portfolio verwerkt worden. <u>ICLON:</u> • -	<u>HR:</u> • Aangereikte literatuur bij vakdidactiek vakken. <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeën- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
			workshop een van jullie zo gek te krijgen dat je volgende les vakoverstijgend is? Ga jij de uitdaging aan?		vakdidactiek	<u>SEC:</u> • -	
3. Persoonlijke verbinding	Passend onderwijs	Femke Bulder + Marcel Absil	"Passend onderwijs" Je hoort het overal en je hebt er vast een idee bij. Maar wat is passend onderwijs nu precies? Waar komt het vandaan? En natuurlijk welke gevolgen heeft passend onderwijs nu eigenlijk voor je eigen les. In deze module krijg je uitleg over wat passend onderwijs nu precies inhoudt en vertalen we dit praktisch naar je eigen lesvoorbereiding.	2	<u>HR:</u> • Pedagogiek N3 <u>ICLON:</u> • Pedagogiek <u>SEC:</u> • Onderwijskunde	<u>HR:</u> • Uitkomsten van de verdieping zijn te gebruiken bij eindverslag HR Pedagogiek of in stageportfolio als bewijs. <u>ICLON:</u> • Pedagogiek-opdracht <u>SEC:</u> • Passend onderwijs	<u>HR:</u> • Literatuur Pedagogiek N3 <u>ICLON:</u> • <u>SEC:</u>
	Onderwijs in maatschappelijk perspectief	Fouad el Aissaoui + Mieke Nijbroek	Lesgeven is meer dan de stof overbrengen. Je hebt te maken met verschillende leerlingen, verschillende achtergronden maar ook de maatschappij waarin jij je lessen geeft. In deze module gaan wij je kort meenemen in lesgeven in maatschappelijk perspectief. Hierbij besteden wij expliciet aandacht aan actualiteit en gevoelige onderwerpen. Hoe maak je dit bespreekbaar en moet je dit als docent doen?	2	<u>HR:</u> • Pedagogiek N2. Onderwijssociologie en diversiteit <u>ICLON:</u> • Vakdidactiek • Vakdidactische Verdieping • Innovaties in Onderwijs <u>SEC:</u>	<u>HR:</u> • Opdracht vanuit Pedagogiek N2 is te gebruiken + bewijs in portfolio <u>ICLON:</u> • Eindrapport VDV • Verkenning IO <u>SEC:</u>	

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
					- Onderwijskun de - Stage basis en verdieping	- Onderwijskun de en het onderwijs - Intervisie	
	ADD/ADHD	Paul Scheltus	Alle Dagen Druk? Heel Druk, zelfs? Misschien, maar een ADD-diagnose is veel meer dan een verklaring waarom die jongen achterin niet stil kan zitten. De neurologische stoornis beïnvloedt niet alleen het gedrag van leerlingen, maar ook hun leerprestaties, emoties, zelfvertrouwen en relaties met anderen. Het komt net zo goed voor bij meisjes, al is daar veel minder over geschreven. Het kan ertoe leiden dat leerlingen structureel onderpresteren, zichzelf saboteren en vroegtijdig schoolverlaten. In deze bijeenkomst gaan we kijken wat ADHD is, hoe het te herkennen en wat voor strategieën werken in de les en daarbuiten.	1	<u>HR:</u> - Pedagogiek N3 <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> - supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> - Bewijs te gebruiken bij pedagogiek; rekening houden met verschillen. <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> -	<u>HR:</u> - Pedagogiek N3 <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> -
	Gespreksvoering met leerlingen en ouders	Annelies Kort + Sjaak Nuijt/Gosse Romkes	In deze bijeenkomst gaan we dieper in op de vraag: hoe voer je, op een professionele manier, een oudergesprek of discipline-gesprek met een leerling. Naast theorie is het de bedoeling dat we vooral veel oefenen. Geef je al zelfstandig les, heb je al oudergesprekken? Dan is deze bijeenkomst uitermate geschikt voor jou!	1	<u>HR:</u> - Professioneel handelen N3 en N4 <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> - supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> - Bewijs is te gebruiken in stageportofolio's N3 + N4 <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> -	<u>HR:</u> - <u>ICLON:</u> - <u>SEC:</u> -

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidinge n	Literatuur
	Intervisie	Florine Roosken / Leanne van Lint / Riemke Reitsma	Tijdens de module intervisie krijg je inzicht in specifieke situaties die zijn voorgevallen tijdens je stage. Dit kan een casus uit de praktijk zijn, maar ook een persoonlijk dilemma kan aan bod komen. Het doel van deze module is om (in-)zicht te krijgen hoe in deze casus te handelen. We zullen hiervoor verschillende intervisiemethodes gebruiken. (Bijna) elke praktijkdag zal er een andere methode geïntroduceerd worden. Praktijkdag 1: intervisie mbv de hoeden van de Bono Praktijkdag 3: blikseminterview	Doorlopen d	<u>HR:</u> • Professioneel handelen. <u>ICLON:</u> • Supervisie, Praktijk <u>SEC:</u> • PLG	<u>HR:</u> • Reflecties zijn te gebruiken als bewijs in je portfolio bij met name professioneel handelen en activiteiten bij d opleidingsschool <u>ICLON:</u> • Supervisieverslagen <u>SEC:</u> • Intervisie (O&O)	Kan verschillende intervisiemethodes inbrengen.
	Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutopleider	Instituut- opleider	Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutopleider	Iedere praktijk- dag			
	Werken aan je portfolio onder begeleiding van je instituutopleider (hbo-niveau 4)	Instituut- opleider	In deze sessie kun je onder begeleiding van je instituutopleider werken aan je onderzoek en/of portfolio en je vragen hierover stellen.	Iedere praktijk- dag			
	Workshops naar behoefte van studenten	n.t.b.	We bouwen in het programma desgewenst extra ruimte in voor workshops/werkbijeenkomsten naar behoefte van studenten	N.t.b.			